

Til det kalde nord for å studere

Av Per-Ivar Nikolaisen, *Aftenposten* 14.5.2008

Sabiha Huq forlot mann og barn i Bangladesh for å studere Nora og Helmer på andre siden av kloden. Ibsenstudenten er én av stadig flere utenlandsstudenter i Norge.

Internasjonale studenter

Norske læresteder har 11.966 studenter med utenlandsk statsborgerskap. Tallene må tolkes med noe forsiktighet, fordi dette også inkluderer fastboende studenter med utenlandsk statsborgerskap. Ved statlige høyskoler er andelen utenlandske studenter 4 prosent. De vitenskapelige høyskolene har 5,9 prosent. Universitetene 9,7 prosent.

Flertallet av utenlandske studenter kommer fra Europa. Den nest største gruppen har sin opprinnelse i Asia. Sverige, Tyskland og Russland er de tre største opprinnelseslandene. Antall kinesiske studenter vokser kraftig, og er nå flere enn de danske statsborgerne.¹

Sterke norske fagområder

Norske universiteter og høyskoler kan neppe ta opp kampen om studentene med den såkalte «Ivy League», universiteter som Harvard, Yale og Columbia. Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU) framhever en del fagområder der Norge har kompetanse i verdensklasse, og kan lokke til seg studenter:

¹ Kilder: Senter for internasjonalisering av høyere utdanning.

Tema: Henrik Ibsen og *Et dukkehjem*

- Petroleumsutdanning, med lang erfaring fra norsk sokkel.
- Maritime og marine fag, den lange historien som sjøfarts- og fiskerinasjon.
- Norge som fredsnasjon.
- Den økonomiske suksessen til de nordiske velferdsstatene.

Litteraturviterens hjem i Khulna var langt fra noe dukkehjem. Hun hadde en mann som ville at hun skulle realisere sin drøm. Drømmen var å studere Henrik Ibsen og hans verker ved Universitetet i Oslo, der tilgangen på kilder var ubegrenset, og verdens ledende eksperter også holdt til.

Den norske dramatikerne hadde lenge fascinert henne. Hun så hvordan hun kunne bruke Ibsen til å tolke det moderne livet i Bangladesh – både sosialt, religiøst og politisk – nyttigere enn Brecht, Shakespeare og de andre klassikerne. Hun så en Nora i de mange undertrykte kvinnenes liv. Kvinner som ble tvunget til å holde seg hjemme, kunne plutselig en dag se at hele livet hadde fart forbi, uten at de egentlig hadde forstått hva livet dreide seg om. I Ibsen kunne kvinner i Bangladesh finne støtte.

– Litteraturen må brukes i det virkelige liv. Derfor har jeg vært spesielt interessert i Ibsen helt siden jeg begynte å studere, sier Sabiha Huq, som til vanlig jobber som universitetslærer i litteratur og oversettelse. Hun innrømmer at hun tenkte lenge før hun bestemte seg for å dra fra sønnen på fire år. Støtten fra ektemannen, som sammen med besteforeldrene tar godt vare på 4-åringen, var avgjørende for at hun maktet å følge sin drøm.

Ulik bakgrunn

Antall utenlandske studenter ved norske universiteter og høyskoler har økt sterkt de siste årene, viser en ny rapport fra Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU). I 2000 registrerte lærestedene 6108 studenter med utenlandsk statsborgerskap. I 2007 hadde tallet økt til hele 11.966.

Sabiha Huqs sterke faglige motivasjon for å studere i akkurat Norge, er ikke alltid like framtreddende hos utenlandsstudenter. Den vanligste grunnen til at studentene velger å dra til Norge, er trolig ikke det faglige nivået.

– Mange velger Norge fordi det er et eksotisk land. Så finner de ut hvilke tilbud som er på engelsk og velger deretter fag, sier informasjonsleder Hanne Alver Krum i SIU, den statlige institusjonen som har som oppgave å markedsføre Norge som studieland.

Høy akademisk kvalitet, kombinert med idrett og friluftsliv. Dette er agnet SIU bruker når de skal fiske utenlandske studenter til Norge. – Studentene kommer gjerne hit fordi naturen er forlokkende, men når de drar tilbake har de ikke nødvendigvis vært så mye i skogen, poengterer Krum.

Hett tema

Kunnskapsdepartementet legger i høst fram en stortingsmelding om internasjonalisering av høyere utdanning. Internasjonale studenter er hittil ikke blitt sett på som en handelsvare som det kan tjenes penger på. Men i land som USA og Australia settes det ambisiøse og økonomiske mål om antall utenlandske studenter. Lovverket gjør det ulovlig å tjene penger på å drive universiteter og høyskoler i Norge. De statlige lærestedene har ingen skolepenger, og private læresteder som Handelshøyskolen BI kan bare ta seg betalt for studiets reelle kostnader.

Politisk instrument

Målet med å få flere studenter til landet er å heve den faglige kvaliteten. Det regjeringsnedsatte Stjernø-utvalget pekte nylig på at utvekslingen av studenter også kan være et utenrikspolitisk instrument. For tiden er mektige Kina og det venstreorienterte Latin-Amerika aktuelle satsingsområder, sammen med Nord-Amerika.

Dyktige utenlandske studenter er et kjærkomment tilskudd til økonomien for læresteder med sviktende søking fra norske studenter. Dette fordi den statlige støtten delvis beregnes ut fra hvor mange som kommer seg gjennom studiene.